

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC. Niniejsze tłumaczenie nie jest dla Trybunału wiążące.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC. This translation does not bind the Court.

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.ms.gov.pl [Traduction déjà publiée sur le site Internet officiel du Ministère de la Justice polonais]. L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour. La présente traduction ne lie pas la Cour.

Zestawienie – Środki tymczasowe

Styczeń 2013 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Środki tymczasowe

Co to są środki tymczasowe?

Trybunał może, na podstawie Reguły 39 Regulaminu Trybunału, zalecić każdemu Państwu-Stronie środki tymczasowe. Środki tymczasowe to środki nagłące, które zgodnie z utrwaloną praktyką Trybunału, stosowane są jedynie w sytuacji, gdy istnieje bezpośrednia groźba nieodwracalnej szkody. Środki te stosowane są w związku z postępowaniem zawisłym przed Trybunałem, bez wpływu na późniejsze decyzje co do dopuszczalności lub meritum rozpatrywanej sprawy.

W większości spraw skarżący wnosili o wstrzymanie wykonania wydalenia lub ekstradycji. Trybunał przychyliła się do wniosków w sprawie zastosowania środka tymczasowego jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy skarżący w razie jego niezastosowania może zostać narażony na realną groźbę poważnej i nieodwracalnej szkody. Środki te są następnie zalecane pozwanemu rządowi. Jednakże Trybunał może także zalecić skarżącemu środki na podstawie Reguły 39 (zobacz na przykład wyrok w sprawie Ilaşcu i inni przeciwko Mołdawii i Rosji (§ 11), w którym Trybunał zwrócił się do skarżących o zaprzestanie strajku głodowego).

Reguła 39 Regulaminu Trybunału stanowi, co następuje:

Artykuł 39 – środki tymczasowe

„ 1. Izba lub, tam gdzie to właściwe, jej Przewodniczący może, na wniosek strony lub innej osoby zainteresowanej, albo z urzędu, zalecić stronom środki tymczasowe, jaki należy według niej/niego zastosować w interesie stron lub właściwego przebiegu postępowania przed Izbą.

2. Tam gdzie to właściwe, natychmiastowo notyfikują się zastosowanie środka w konkretnej sprawie Komitetowi Ministrów.

3. Izba może żądać od stron informacji o jakiegokolwiek kwestii związanej z zastosowaniem środka tymczasowego, który zaleciła.”

Trybunał zgodnie z praktyką rozpoznaje każdy wniosek na zasadach indywidualnych i pierwszeństwa w drodze procedury pisemnej. Skarżący oraz rządy zostają poinformowani o decyzji Trybunału w przedmiocie zalecenia środka tymczasowego.

Od odmowy zastosowania Reguły 39 nie przysługuje odwołanie. Długość stosowania środka tymczasowego ustala się na ogół na czas trwania postępowania przed Trybunałem lub na krótszy okres.

Stosowanie Reguły 39 może zostać wstrzymane w każdym czasie na mocy decyzji wydanej przez Trybunał. W szczególności, jeżeli środki te są związane z postępowaniem toczącym się przed Trybunałem, mogą zostać uchylone, gdy skarga nie zostanie podtrzymana.

Cel środków tymczasowych

W praktyce środki tymczasowe stosuje się jedynie w ograniczonym obszarze, a większość z nich dotyczy wydalenia lub ekstradycji. Zazwyczaj polegają one na wstrzymaniu wykonania wydalenia lub ekstradycji na czas rozpoznania skargi.

Najbardziej typowe sprawy dotyczą, w przypadku wydalenia lub ekstradycji, obawy skarżących o życie (a więc obejmują Artykuł 2 Konwencji) lub poddania ich złemu traktowaniu, które jest zakazane na mocy Artykułu 3 (zakaz tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania). Wyjątkowo przedmiotowe środki są zalecane w odpowiedzi na pewne żądania dotyczące prawa do rzetelnego procesu (Artykuł 6 ust. 1) oraz prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (Artykuł 8).

W orzecznictwie Trybunału Reguła 39, w obecnym brzmieniu, nie ma zastosowania w sprawach dotyczących: zapobiegania grożącej rozbiórce nieruchomości, groźby niewypłacalności, wykonania obowiązku służby wojskowej, zwolnienia skarżącego z jednostki penitencjarnej w oczekiwaniu na rozstrzygnięcie Trybunału w przedmiocie rzetelności postępowania, zapewnienia przeprowadzenia referendum lub rozwiązania partii politycznej.

Groźby podnoszone w przypadku wydalenia lub ekstradycji

Osoby ubiegające się o azyl

Są to sytuacje, w których najczęściej występuje się z wnioskiem o zastosowanie Reguły 39.

Abdollahi przeciwko Turcji (skarga nr 23980/08)

3 listopada 2009 roku

Skarżący podniósł, że jest członkiem organizacji Mudżahedinów Narodu Irańskiego, a zatem w przypadku deportacji do Iranu groziłaby mu śmierć lub poddanie złemu traktowaniu (opierając się na Artykule 2 i 3). Trybunał zastosował środek tymczasowy w celu wstrzymania deportacji w oczekiwaniu na dalsze informacje. Stosowanie Reguły 39 zostało uchylone w następstwie utraty kontaktu ze skarżącym przez Kanclerza.

F.H. przeciwko Szwecji (skarga nr 32621/06)

20 stycznia 2009 roku

Skarżący należy do mniejszości chrześcijańskiej w Iraku i podniósł, że był majorem Gwardii Republikańskiej Saddama Husseina. Powołując się na Artykuł 2 i 3 stwierdził, że w przypadku powrotu do Iraku groziłaby mu śmierć lub złe traktowanie. Trybunał zastosował środek tymczasowy w celu wstrzymania deportacji do czasu rozpoznania jego skargi. Stosowanie Reguły 39 zostało uchylone z chwilą, gdy wyrok Trybunału stwierdzający, że nie doszłoby do naruszenia Artykułu 2 i 3, stał się ostateczny.

Groźba wymierzenia kary śmierci lub dożywotniego pozbawienia wolności

Reguła 39 została ponadto zastosowana w szeregu spraw, w których skarżący sformułował zarzut groźby wymierzenia kary śmierci lub dożywotniego pozbawienia wolności.

[Nivette przeciwko Francji \(skarga nr 44190/98\)](#)

3 lipca 2001 roku

Reguła 39 została zastosowana w sprawie obywatela USA, który miał zostać poddany ekstradycji do Stanów Zjednoczonych w związku z zarzutem zabójstwa. Stosowanie Reguły 39 zostało uchylone w następstwie uznania przez Trybunał, że gwarancje uzyskane przez Rząd Francji od władz Stanów Zjednoczonych są wystarczające i wynika z nich, że skarżącemu nie zostanie wymierzona kara śmierci lub dożywotniego pozbawienia wolności.

[Babar Ahmad i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skargi nr 24027/07, 11949/08, 36742/08, 66911/09 oraz 67354/09\)](#)

10 kwietnia 2012 roku

Reguła 39 została zastosowana, w szczególności, w sprawie Abu Hamza, apatrydy i imama, do którego ekstradycji dążyły Stany Zjednoczone w celu postawienia go przed sądem za porwania i działalność terrorystyczną. Skarżący sformułował, w szczególności, zarzut, że groziło mu wymierzenie kary dożywotniego więzienia bez możliwości ubiegania się o zwolnienie warunkowe.

Groźba złego traktowania w związku z orientacją seksualną

Obywatele państw, w których dochodzi na ogół do nękania i prześladowania osób homoseksualnych i biseksualnych często występują o zalecenie środka tymczasowego na podstawie Reguły 39. W celu zastosowania Reguły 39, skarżący musi zwykle przedstawić przekonujące dowody, że ona lub on zostaliby narażeni na indywidualne i realne ryzyko prześladowania w związku z orientacją seksualną w przypadku powrotu do kraju pochodzenia.

[K.N. przeciwko Francji](#)

19 czerwca 2012 roku

Po przybyciu do Francji z Grecji skarżący, osoba homoseksualna, sformułował zarzut, że zostanie zabity albo poddany złemu traktowaniu w przypadku powrotu do Iranu. W następstwie połączenia jego skargi z innymi Trybunał uznał, że stosowne wnioski o azyl zostały lub są rozpoznawane przez francuskie władze oraz że w konsekwencji, skarżący nie powrócili bądź nie powrócą do Grecji lub innego kraju przed rozpoznaniem ich wniosku o azyl.

Skarżąca oskarżona o cudzołóstwo

[Jabari przeciwko Turcji \(skarga nr 40035/98\)](#)

11 lipca 2000 roku

Skarżąca podniosła, że w przypadku deportacji do Iranu zostanie poddana złemu traktowaniu na tej podstawie, że popełniła cudzołóstwo. Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Trybunał uznał w wydanym wyroku, że doszłoby do naruszenia Artykułu 3 w przypadku wykonania decyzji o deportacji skarżącej do Iranu.

Groźba deportacji samej skarżącej do Afganistanu

[Hossein Kheel przeciwko Holandii \(skarga nr 34583/08\)](#)

16 grudnia 2008 roku

Samej skarżącej, obywatelce afgańskiej, groziła deportacja do Afganistanu bez męża i dzieci, którzy byli obywatelami Holandii. W świetle licznych informacji na temat trudnej sytuacji samotnych kobiet w Afganistanie oraz uwagi skarżącej, że nie ma krewnego płci męskiej, który objąłby ją ochroną, Trybunał podjął decyzję w przedmiocie zastosowania

Reguły 39 i zwrócił się do władz, by nie wykonywały deportacji do czasu rozpoznania jej skargi przez Trybunał. Przedmiotowy środek został uchylony w następstwie przyznania skarżącej przez Rząd Holandii pozwolenia na pobyt stały.

Groźba okaleczenia żeńskich narządów płciowych

[Abraham Lunguli przeciwko Szwecji \(skarga nr 33692/02\)](#)

1 lipca 2003 roku

Powołując się na Artykuł 3 skarżąca sformułowała zarzut, że groziło jej okaleczenie narządów płciowych w przypadku powrotu do Tanzanii. Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Skarga została skreślona z listy w następstwie przyznania skarżącej prawa pobytu na czas nieokreślony.

Ryzyko związane z wykorzystywaniem seksualnym

[M. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 16081/08\)](#)

1 grudnia 2009 roku

Skarżąca zarzuciła, że była ofiarą handlu ludźmi i przymusowej prostytucji w jej kraju pochodzenia, Ugandzie. Podniosła, że istnieje groźba, że w przypadku deportacji może zostać odnaleziona przez handlarzy ludźmi i ponownie poddana wykorzystywaniu seksualnemu. Skarżąca powołała się na Artykuł 4 (zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej) oraz Artykuł 3 (zakaz tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania). Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Skarga została ostatecznie skreślona z listy po tym, jak brytyjski Rząd i skarżąca zatwierdzili ugodę.

Groźba zemsty rodzinnej

[H.N. przeciwko Holandii \(skarga nr 20651/11\)](#)

3 października 2012 roku

Skarżąca, obywatelka afgańska, uciekła z kraju przed przymusowym małżeństwem. Podniosła, że w przypadku powrotu do Afganistanu, rodzina podjęłaby wobec niej kroki odwetowe, nawet zabójstwo (powołując się na Artykuł 2 i 3). Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Skarga jest obecnie zawieszona przed Trybunałem i została zakomunikowana pozwanemu państwu.

Groźba uszczerbku na życiu prywatnym i rodzinnym

W drodze wyjątku, Regułę 39 stosuje się w sprawach wchodzących w zakres Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego), gdy istnieje potencjalnie ryzyko nieodwracalnej szkody dla życia prywatnego i rodzinnego.

[Amrollahi przeciwko Danii \(skarga nr 56811/00\)](#)

11 lipca 2002 roku

Skarżący sformułował zarzut, że jego deportacja do Iranu doprowadziłaby do zerwania więzi rodzinnych z duńską żoną, dwójką dzieci oraz synową, ponieważ nie można oczekiwać od nich, by pojechali z nim do tego kraju. Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Trybunał stwierdził ostatecznie w konkluzji, że doszłoby do naruszenia Artykułu 8 w przypadku deportacji skarżącego do Iranu.

[Eskinazi i Chelouche przeciwko Turcji \(skarga nr 14600/05\)](#)

6 grudnia 2005 roku

Skarżące, matka i jej córka, sformułowały zarzut, że wywiezienie córki do Izraela, gdzie mieszka jej ojciec, będzie stanowić naruszenie Artykułu 8. Zastosowano Regułę 39, by zapobiec jej deportacji do czasu rozpoznania jej skargi. Trybunał, w szczególności na podstawie Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, stwierdził ostatecznie w konkluzji, że doszłoby do naruszenia Artykułu 8 w przypadku jej wywiezienia do Izraela.

Groźba rażącego zaprzeczenia sprawiedliwości

Reguła 39 ma także zastosowanie w sprawach wchodzących w zakres Artykułu 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa) oraz Artykułu 6 (prawo do rzetelnego procesu), gdy istnieje groźba „rażącego zaprzeczenia sprawiedliwości” w przypadku wydalenia/ekstradycji.

Soering przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 14038/88)

7 lipca 1989 roku

W przedmiotowej sprawie Trybunał wskazał brytyjskiemu Rządowi na podstawie Reguły 39, że pożądanym jest niewykonywanie ekstradycji wobec skarżącego do Stanów Zjednoczonych Ameryki, w sytuacji, gdy postępowanie toczy się przed Trybunałem. Trybunał wyjaśnił w wydanym wyroku co do meritum sprawy, że „zarzut może zostać podniesiony w drodze wyjątku na podstawie Artykułu 6 ze względu na decyzję o ekstradycji w okolicznościach, w których uciekinier cierpi lub grozi mu cierpienie związane z rażącym zaprzeczeniem rzetelnego procesu w kraju przyjmującym. Jednakże stan faktyczny przedmiotowej sprawy wskazuje na takie ryzyko.”

Othman (Abu Qatada) przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 8139/09)

17 stycznia 2012 roku

Obywatel Jordanii, podejrzewany o powiązania z al-Qaeda i osadzony *in absentia* w swoim kraju, Pan Othman przybył do Zjednoczonego Królestwa we wrześniu 1993 roku, gdzie pozytywnie rozpatrzono jego wniosek o azyl. Został osadzony w październiku 2002 roku na podstawie ustawy o zwalczaniu terroryzmu i przestępczości oraz bezpieczeństwie. W marcu 2005 roku został zwolniony za kaucją i poddany nakazowi kontroli na podstawie ustawy o zapobieganiu terroryzmu. W sierpniu 2005 roku dostarczono mu zawiadomienie o zamiarze jego deportacji do Jordanii. Trybunał sformułował, w szczególności, zarzut przed Trybunałem, że zostałby narażony na realne ryzyko cierpienia z powodu rażącego zaprzeczenia sprawiedliwości w przypadku jego deportacji, w związku z możliwym wykorzystaniem nowych dowodów uzyskanych w wyniku tortur. Trybunał zalecił środek tymczasowy, by zapobiec jego wydaleniu do czasu rozpatrzenia sprawy.

W wydanym wyroku, co do meritum Trybunał po raz pierwszy stwierdził w konkluzji, że wydalenie stanowiłoby naruszenie Artykułu 6. Stwierdzenie to odzwierciedlało międzynarodowy konsensus, że dopuszczenie dowodu uzyskanego z tortur stało w sprzeczności z prawem do rzetelnego procesu.

Ryzyko dla zdrowia skarżącego

Regułę 39 stosuje się także, gdy ryzyko dla zdrowia i dobrego samopoczucia skarżącego wynika z samego wydalenia/ekstradycji lub jego skutków.

Einhorn przeciwko Francji (skarga nr 71555/01)

19 lipca 2001 roku

Po uzyskaniu informacji, że skarżący podjął próbę samobójczą, Trybunał zwrócił się do francuskiego Rządu o ujawnienie danych na temat jego stanu zdrowia oraz wstrzymanie ekstradycji do czasu wydania kolejnej decyzji. Środek tymczasowy został uchylony tydzień później w następstwie przedstawienia przez Rząd francuski opinii medycznej, która potwierdzała, że Pan Einhorn może zostać przetransportowany drogą lotniczą do USA pod nadzorem medycznym i policyjnym.

D. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 30240/96)

2 maja 1997 roku

Trybunał zastosował Regułę 39 w celu zalecenia brytyjskiemu Rządowi, by ten nie wykonywał deportacji skarżącego, który jest seropozytywny i znajduje się w zaawansowanym stadium choroby, ponieważ nie otrzymałby leczenia w przypadku wysłania go do kraju przeznaczenia. Trybunał wziął pod uwagę „szczególne okoliczności”

oraz „istotny wzgląd humanitarny”. Skarżący jest osobą krytycznie chorą i wydawał się bliski śmierci, a w kraju pochodzenia nie miałby zapewnionej żadnej opieki pielęgniarstwa lub medycznej oraz nie posiadał tam żadnej rodziny, która byłaby skłonna lub byłaby w stanie zaopiekować się nim lub zapewnić mu chociażby podstawowe wyżywienie, schronienie lub pomoc społeczną.

[N. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 26565/05\)](#)

27 maja 2008 roku (Wielka Izba)

Reguła 39 została zastosowana w sprawie skarżącego, który także był seropozytywny lecz którego stan zdrowia nie był tak poważny, jak w przypadku sprawy *D. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* cytowanej powyżej.

Wydaje się, że Reguła 39 nie będzie już dłużej stosowana w sprawach dotyczących wydalenia skarżącego cierpiącego na problemy medyczne, chyba że występować będą „szczególne okoliczności”.

Szczególna sytuacja wydalenia do innego państwa-strony Konwencji

Chociaż istnieje pewne domniemanie, że państwa-strony Konwencji przedstawiają konieczne gwarancje w celu zapewnienia, że skarżący nie zostanie poddany złemu traktowaniu oraz że ona lub on będą mogli nadal korzystać z praw konwencyjnych po tym jak zostaną przekazani do takiego państwa, Regułę 39 stosuje się, by zapobiec wydaleniu skarżącego do innego państwa członkowskiego Rady Europy w pewnych sprawach.

[T.I. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 43844/98\)](#)

2 maja 1997 roku

Skarżący, obywatel Sri Lanki, sformułował zarzut, że zostałby poddany natychmiastowej deportacji na Sri Lankę w przypadku wydalenia go ze Zjednoczonego Królestwa do Niemiec oraz że zostałby narażony na traktowanie sprzeczne z Artykułem 3 na Sri Lance. Chociaż Trybunał wyraził pogląd, że materiał przedstawiony przez skarżącego wzbudzał niepokój dotyczący grożącego mu ryzyka w przypadku przekazania skarżącego na Sri Lankę, przekonały go gwarancje otrzymane od Rządu Niemiec, że skarżącemu nie będzie groziła natychmiastowa i stosowana w trybie przyśpieszonym deportacja do państwa trzeciego. Trybunał uznał, że skarżący miałby prawo do ubiegania się ponownie o azyl po przyjeździe do Niemiec i mógłby dochodzić ochrony zapewnionej przez przepisy niemieckie.

[Shamayev i 12 innych osób przeciwko Gruzji i Rosji \(skarga nr 36378/02\)](#)

12 kwietnia 2005 roku

Reguła 39 została zastosowana, by wstrzymać wydalenie podejrzanych o terroryzm Czeczenów z Gruzji do Rosji. Trybunał uchylił środek tymczasowy w następstwie otrzymania gwarancji od Rosji.

[Avcisoy przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 49277/99\)](#)

19 lutego 2002 roku

Reguła 39 została zastosowana, by zapobiec deportacji tureckiego Kurda do Turcji. Sprawa została ostatecznie skreślona z listy spraw ponieważ skarżący wycofał skargę.

Inne skargi dotyczące zastosowania środka tymczasowego

Stan zdrowia a osadzenie

Reguła 39 może zostać zastosowana w sprawach dotyczących warunków osadzenia skarżącego w sytuacji, gdy on lub ona wymaga szczególnej opieki medycznej w celu leczenia poważnej, nawet śmiertelnej, choroby.

[Paladi przeciwko Mołdawii \(skarga nr 39806/05\)](#)

13 marca 2009 roku (Wielka Izba)

Trybunał zalecił Rządowi Mołdawii, na podstawie Reguły 39, by ten nie przenoślił

skarżącego (cierpiącego na poważne problemy neurologiczne) ze szpitala specjalistycznego, gdzie został ponownie przyjęty, do szpitala więziennego, w którym był uprzednio osadzony, do czasu zbadania sprawy przez Trybunał.

Reprezentacja prawna

Trybunał stosuje Regulę 39 z urzędu w szczególnych sprawach w celu zapewnienia, że skarżący korzysta z właściwej reprezentacji w postępowaniu sądowym.

[Öcalan przeciwko Turcji \(skarga nr 46221/99\)](#)

12 maja 2005 roku (Wielka Izba)

Trybunał zalecił Rządowi Turcji, by ten podjął natychmiastowe działania na podstawie Reguły 39, w szczególności w celu wypełnienia wymogów określonych w Artykule 6 w postępowaniu toczącym się przeciwko skarżącemu przed Sądem Bezpieczeństwa Państwa oraz by zapewnił skarżącemu skuteczne korzystanie z praw w celu wniesienia skargi indywidualnej do Trybunału poprzez wybranych pełnomocników.

[X. przeciwko Chorwacji \(skarga nr 11223/04\)](#)

17 lipca 2008 roku

Trybunał zalecił Rządowi Chorwacji, na podstawie Reguły 39, by ten wyznaczył adwokata do reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem, ponieważ cierpiała ona na schizofrenię paranoidalną oraz została pozbawiona, w rozumieniu przepisów krajowych, zdolności wyboru reprezentacji prawnej.

Niszczenie kluczowych dowodów dotyczących spraw zawisłych

[Evans przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 6339/05\)](#)

10 kwietnia 2007 roku (Wielka Izba)

W przedmiotowej sprawie skarżący podniósł zarzut, że przepisy krajowe umożliwiły jej byłemu partnerowi wycofanie zgody na przechowywanie i wykorzystania ich wspólnych zarodków. Trybunał podjął decyzję o zaleceniu Rządowi brytyjskiemu, na podstawie Reguły 39, zastosowania koniecznych środków w celu zapewnienia, że zarodki nie zostaną zniszczone przed tym, zanim Trybunał zakończy rozpoznawanie sprawy.

Obowiązek zastosowania środków tymczasowych

Pomimo, że środki tymczasowe określone są jedynie w Regulaminie Trybunału a nie w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, państwa są zobowiązane do ich stosowania. Dwa wyroki wydane przez Wielką Izbę dają Trybunałowi możliwość wyjaśnienia tego obowiązku, w szczególności na podstawie artykułu 34 Konwencji.

Artykuł 34 Konwencji stanowi, co następuje:

Artykuł 34 – skargi indywidualne

„Trybunał może przyjmować skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez jedną z Wysokich Układających się Stron praw zawartych w niniejszej Konwencji lub jej Protokołach. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się nie przeszkadzać w żaden sposób skutecznemu wykonaniu tego prawa.”

[Mamatkulov i Askarov przeciwko Turcji \(skargi nr 46827/99 i 46951/99\)](#)

4 lutego 2005 roku (Wielka Izba)

W przedmiotowym wyroku Trybunał stwierdził, że doszło do naruszenia po raz pierwszy, ponieważ państwo nie zastosowało środka tymczasowego. Stan faktyczny sprawy wskazuje, że Trybunał nie miał możliwości właściwego rozpoznania skargi skarżących z powodu ich ekstradycji do Uzbekistanu, pomimo że zalecono Rządowi Turcji środek tymczasowy, by wstrzymać ekstradycję.

Trybunał wskazał, że na podstawie systemu konwencyjnego środki tymczasowe odgrywają niezbędną rolę, by uniknąć nieodwracalnych sytuacji, które uniemożliwiłyby Trybunałowi odpowiednie rozpoznanie skargi, a tam gdzie to właściwe zapewnienie skarżącemu praktycznych i skutecznych korzyści wynikających z zapewnionych praw konwencyjnych. Niezastosowanie zatem przez państwo, które ratyfikowało Konwencję, środków tymczasowych, osłabiłoby skuteczność prawa do skargi indywidualnej, gwarantowanego na mocy Artykułu 34.

Trybunał przypomina, że na podstawie tego postanowienia, Państwa-Strony zobowiązały się do powstrzymania się od wszelkich działań lub zaniechań, które mogłyby utrudnić skuteczne korzystanie przez skarżącego z prawa do skargi indywidualnej. Niezastosowanie środków tymczasowych należy uznać za uniemożliwienie Trybunałowi skutecznego rozpoznawania zarzutów skarżącego oraz utrudnianie skutecznego wykonywania jego lub jej praw, zatem za naruszenie Artykułu 34.

Paladi przeciwko Mołdawii (skarga nr 39806/05)

10 marca 2009 roku (Wielka Izba)

W przedmiotowym wyroku Trybunał wyjaśnił: „Artykuł 34 zostanie naruszony w sytuacji gdy władze Państwa-Strony nie podejmą wszelkich działań, które mogłyby zostać słusznie podjęte w celu zastosowania środków wskazanych przez Trybunał.”

Trybunał wskazał, że środki tymczasowe zalecone na podstawie Reguły 39 mają na celu zapewnienie skuteczności prawa do skargi indywidualnej na podstawie Artykułu 34.

Ponadto Układające się Strony nie mogą zastąpić własnego wyroku wyrokiem Trybunału poprzez sprawdzenie czy istniała realna groźba natychmiastowej i nieodwracalnej szkody dla skarżącego w czasie zastosowania środków tymczasowych lub rozstrzygać o terminie zastosowania takiego środka.

Zgodnie ze swoją linią orzecniczą Trybunał stwierdził naruszenie w szeregu spraw w zakresie niezastosowania przez państwo środków tymczasowych. Ostatnie przykłady obejmują sprawy:

[Mannai przeciwko Włochom](#) (skarga nr 9961/10) (27.03.2012); [Abdulkhakov przeciwko Rosji](#) (skarga nr 14743/11) (02.10.2012); [Toumi przeciwko Włochom](#) (skarga nr 25716/09) (05.04.2011); [Rrapo przeciwko Albanii](#) (skarga nr58555/10) (25.09.2012); [Labsi przeciwko Słowacji](#) (skarga nr 33809/08) (15.05.2012); [Trabelsi przeciwko Włochom](#) (skarga nr 50163/08) (13.04.2010); [Makharadze i Sikharulidze przeciwko Gruzji](#) (skarga nr 35254/07) (22.11.2011); [Al-Saadoon i Mufdhi przeciwko Zjednoczonemu Królestwu](#) (skarga nr 61498/08) (02.03.2010); [D.B. przeciwko Turcji](#) (skarga nr 33526/08) (13.07.2010) oraz [Ben Khemais przeciwko Włochom](#) (skarga nr 246/07) (24.02.2009).

Statystyki

Trybunał udostępnił on line [statystyki dotyczące wniosków o zastosowanie środków tymczasowych w latach 2008-2011](#) oraz [statystyki dotyczące wniosków o zastosowanie środków tymczasowych za pierwszą połowę 2012 roku](#).

Statystyki te wskazują, że Zjednoczone Królestwo, Francja, Holandia i Szwecja to państwa, przeciwko którym najczęściej występowano z wnioskiem o zastosowanie środka tymczasowego.

Środki tymczasowe są zalecane przez Trybunał jedynie w wyraźnie określonych okolicznościach (gdy istnieje groźba poważnego i nieodwracalnego naruszenia Konwencji), większość wniosków nie zostaje uwzględniona. W latach 2008-11 Trybunał oddalił 70% wniosków o zastosowanie środków tymczasowych. W pierwszej połowie 2012 roku odsetek ten wzrósł do 90%.

W lutym 2011 roku, w obliczu alarmującego wzrostu liczby wniosków o zastosowanie środka tymczasowego w sprawach dotyczących wydalenia lub ekstradycji¹, Przewodniczący Trybunału opublikował [oświadczenie](#), w którym przypomniał rządowi i skarżącym (oraz ich pełnomocnikom) o właściwej, aczkolwiek ograniczonej, roli, jaką ogrywa Trybunał w kwestiach dotyczących imigracji i azylu oraz wskazał na ich odpowiednie obowiązki w zakresie pełnej współpracy z Trybunałem (zobacz [komunikat prasowy](#)).

Praktyczne informacje

Trybunał przygotował praktyczne [informacje](#) i [instrukcje](#) dostępne dla potencjalnych skarżących.

¹ Liczba takich wniosków wzrosła o 4.000% w latach 2006 -2010.